

Hållbarhets- bokslut 2024

Innehåll

Inledning	3
Sammanfattning	4
Livskvalitet	5
Självförsörjning	5
Hälsa	6
God utbildning för alla	8
Trygghet	9
Attraktivitet	11
Kompetensförsörjning och sjukfrånvaro	11
Delaktighet	12
Jämställdhet och minskad ojämlikhet	12
Delaktighet	13
Genomförande och globalt partnerskap	14
Samhällsplanering	15
Klimatpåverkan	16
Transporter	16
Förnybar energi och energieffektivisering	17
Konsumtion	20
Biologisk mångfald	21
Grönstruktur och ekosystemtjänster	22
Vatten	23
Giftfri miljö	24
Bilaga 1 Uppföljning av Jönköpings läns åtgärdsprogram för att nå de nationella miljömålen	25
Åtgärdsprogram för anpassning till ett förändrat klimat 2021–2025	25
Åtgärdsprogram för minskad klimatpåverkan 2021–2025	26
Åtgärdsprogram för hälsans miljömål 2023–2027	26
Åtgärdsprogram för vattnets miljömål 2023–2027	27
Bilaga 2 Hållbarhetsprinciper	28

Inledning

Hållbarhetsbokslutet ska tillsammans med årsredovisningen vara ett underlag för den långsiktiga planeringen.

Syftet är att

- visa hur kommunens arbete förflyttar oss mot ett mer hållbart samhälle
- granska huruvida kommunens resurser används på ett effektivt sätt i förhållande till de globala målen
- analysera var kommunen behöver lägga fokus för att på bästa sätt bidra till en hållbar värld
- redovisa kommunens strategiska miljöarbete

Hållbarhetsbokslutet är indelat efter kommunprogrammets fyra effektmål om livskvalitet, attraktivitet, delaktighet och samhällsplanering. Varje effektmål har kopplingar till några av de 17 globala målen.

Under varje effektmål finns ett antal mätvärden för att visa utvecklingen. Mätvärdena är hämtade från Kolada¹ om inget annat anges. När det skiljer mycket mellan könen har könsuppdelad data redovisats. Endast en del av mätvärdena har politiskt identifierade målvärden. Hur det går för dessa, i relation till målsättningarna kan ses i årsredovisningen.

Utgångspunkten i analysen har varit ovan nämnda mätvärden, verksamheternas uppföljning och analys av verksamhetsplan, uppföljning av åtgärdsprogrammen för att nå de nationella miljömålen² samt kompletterande frågor till kommunens verksamheter och bolag.

Bilaga ett är en redovisning av de politiska åtaganden som gjorts för att nå de nationella miljömålen. Bilaga två presenterar de fyra hållbarhetsprinciperna som visar vad som krävs för att utvecklingen ska vara hållbar.

¹ [www.kolada.se/verktyg/jamforaren/Agenda 2030](http://www.kolada.se/verktyg/jamforaren/Agenda%202030), hämtad 2025-03-06

² www.sverigesmiljomal.se

Sammanfattning

Kommunen gör en del för att minska klimatpåverkan och öka biologisk mångfald. Men omställningen går för långsamt.

Fortsatt konsumtion av fossila bränslen för transporter och fjärrvärme, bidrar till växthusgaseffekten med katastrofala följder för människor i stora delar av världen, och ökande risker också för vårt eget samhälle. Förlusten av biologisk mångfald fortskrider, bland annat på grund av ensidig markanvändning som leder till krympande livsmiljöer för många arter.

I relation till resten av världen har vi kommit långt när det gäller områden inom livskvalitet och delaktighet. Men vi har utmaningar kopplat till hälsa, framför allt övervikt och psykisk ohälsa samt skillnader mellan olika grupper i samhället. Skillnaden är stor mellan könen när det gäller utbildning och psykisk hälsa. Skillnaden är stor i självförsörjning i relation till grupper som är svaga i svenska språket, de som har psykisk ohälsa, beroendeproblematik och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Kommunen har börjat satsa mer på förebyggande insatser vilket är viktigt för att förbättra livskvaliteten för invånarna, och samtidigt ge förutsättningar för en god hushållning av resurser – det är billigare att förebygga än att bota.

Riktade insatser mot särskilda grupper har också utökats och är ett viktigt steg i att minska skillnader i livskvalitet mellan olika grupper.

Livskvalitet

Eksjö kommuns invånare upplever att de mår bra och känner sig nöjda med sin livssituation

I kommunprogrammet länkas effektmålet livskvalitet till de globala målen ingen fattigdom (nummer 1), ingen hunger (nummer 2), god hälsa och välbefinnande (nummer 3) och god utbildning för alla (nummer 4). Även mål 16 fredliga och inkluderande samhällen redovisas här eftersom indikatorn för trygghet ingår i effektmålet livskvalitet.

Självförsörjning

Mätvärden livskvalitet	Globalt mål	2020	2021	2022	2023	2024
Andel invånare som inte erhållit ekonomiskt bistånd under året (procent)		94,0	94,7	95,1	95,7	95,7

I ett globalt perspektiv beräknas Eksjö kommun liksom resten av Sverige att nå målet ingen fattigdom. Men i ett nationellt perspektiv har Eksjö kommun förhållandevis många ekonomiskt utsatta hushåll och vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd. Att kunna ta ansvar för sin egen försörjning stärker både självständighet och hälsa.

En inventering inom ekonomiskt bistånd visar att 56 procent av alla ärenden har ett tolkbehov. Bristande språkförmåga är en av de största faktorerna som hindrar individer från att komma ut på arbetsmarknaden eller integreras i samhället. Detta visar på ett behov av riktade insatser för att främja språkinläring.

Drygt hälften av ärendena har haft ekonomiskt bistånd i minst tre år. Det tyder på att det finns en stor grupp individer som har svårt att komma ur biståndssystemet och som har omfattande behov av stöd. Det är oroande

då långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd kan leda till förlorad arbetsförmåga, ökad psykisk ohälsa och ett fastlåst socialt läge. 77 procent av ärendena har ett eller flera arbetshinder, främst bestående av bristande språkförmåga, psykisk ohälsa, beroendeproblem och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

För att öka självförsörjningen bland invånare i Eksjö kommun, har en förvaltningsövergripande arbetsgrupp etablerats. En aktivitet har varit en informationsträff som ekonomiskt bistånd anordnade tillsammans med fastighetsägarföreningen. Det har lett till att hyresvärdar i större utsträckning söker dialog med ekonomiskt bistånd. Vidare har arbetsmarknadsenheten (AME) och näringsliv genomfört en översyn av potentiella företagare som kan anställa personer som tidigare haft BEA-anställningar. Målet med aktiviteten är att personer ska kunna övergå till anställning och därmed inte behöva återgå till försörjningsstöd. Framöver vill man öka samarbete med företag i behov av arbetskraft med möjlighet att kunna anställa med språksvaghet.

För att bryta det långvariga beroendet av försörjningsstöd är det viktigt att framåt fokusera på språkförstärkning och anpassningar som kan hjälpa individer med bristande språkförmåga, psykisk ohälsa, beroendeproblem och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning till egen försörjning.

Hälsa

Mätvärden livskvalitet	Globalt mål	2020	2021	2022	2023	2024
Andel invånare med övervikt eller fetma (procent)	2 INGEN HUNGER 	-	-	48,0	-	48,2
Andel invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande (procent)	3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE 	-	-	85,6	-	86,0
Upplevd bra eller mycket bra allmän hälsa gymnasiet åk 2 kvinnor/män (procent) ³	3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE 	71 /88	-	-	69 /86	-
Andel invånare 16-84 år som besväras av ångslan, oro eller ångest kvinnor/män (procent) ⁴	3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE 	-	-	52,3/ 28,3	-	53/ 26,5

Hälsa och sjukvård är god i Sverige i ett globalt perspektiv och man når eller är på väg att nå de flesta indikatorer som relaterar till hälsa och vård i

³ Folkhälsoenkät Ung 2023

⁴ <https://www.kolada.se/verktyg/jamforaren/mer/folkhalsa>

de globala målen. Men Eksjö kommun har liksom resten av Sverige fortsatt problem psykisk ohälsa, särskilt bland kvinnor. Övervikt och fetma är ett annat problem som är en riskfaktor för många andra sjukdomar.

Avloppsmätningar som genomförts i Eksjö, Ingatorp och Mariannelund visar att alla droger som mäts, finns i hela kommunen. Problemet är störst i Mariannelund och Ingatorp.

Hälsocenter som drivs tillsammans med Regionen för att stötta invånare till hälsosamma levnadsvanor har nu blivit en etablerad verksamhet. Både enskilda samtal och grupper inom fysisk, psykisk, social och existentiell hälsa bedrivs. Samverkan med elevhälsa, boendestöd och stöd- och återhämtningscenter har utvecklats. Under 2025 kommer verksamheten få nya lokaler och ytterligare en medarbetare med inriktning mot familj.

Stöd- och återhämtningscenter arbetar med att stärka psykisk hälsa, både i grupp och enskilt. Under året har man startat ett projekt för personer som under en längre tid haft försörjningsstöd eller har sjukdom som hinder för arbete. Det övergripande målet är att öka andelen individer med egen försörjning.

Elevhälsan har fortsatt föreläsningar om porrkritiska samtal och har under året utökat dem till att omfatta elever, personal och föräldrar. Målgruppen har varit årskurs 6 och högstadiet.

Hemsjukvården arbetar fortsatt med att erbjuda äldre invånare hälsosamtal. Syftet är att i tidigt skede kunna ge rekommendationer och stöd i syfte att främja hälsa och självständighet för invånare i Eksjö kommun.

Under hösten anordnades en seniorvecka med föreläsningar, aktiviteter och mässa. Det var en uppskattad mötesplats.

Eksjöbostäder AB (EBO) och Eksjö kommunfastigheter AB (EKFAB) har börjat ha arbetsplatsträffar (APT) till fots med besök i verksamhetsområden.

God utbildning för alla

Mätvärden livskvalitet	Globalt mål	2020	2021	2022	2023	2024
Andel grundskoleelever i Eksjö kommun som är närvarande mer än 85 procent av tiden (procent)		-	-	70	78	78.5
Andel gymnasieelever (folkbokförda i Eksjö kommun) som uppnår examen inom tre år kvinnor/män (procent)		78,6/ 66,7	75,3/ 67,9	78/ 64	75,3/ 63,8	77,8/ 63,3
Andel kursdeltagare i komvux som har avslutat med godkända betyg kvinnor/män (procent) ⁵		74/ 63	81,7/ 72,2	73,6/ 69,3	78,3/ 76	-

Tillgång till utbildning är god i Sverige i ett globalt perspektiv. Utbildning är grundläggande för både hälsa och försörjning och som nämndes under självförsörjning ovan är det viktigt med utbildning i det svenska språket.

Komvux har samarbete med försörjningsstöd och kan anpassa studietakt och studiestart med hjälp av det distanssystem man använt under många år. Alla får träffa en studie- och yrkesvägledare på plats för att få hjälp att hitta studier som passar ens förutsättningar. Man har sedan uppstart med en lärare för att göra en passande planering. Alla på SFI har klassrumsundervisning.

Grund- och gymnasieskolan har identifierat bristande skolnärvaro och möjlighet att ge stöd och anpassning till elever med särskilda behov som en utmaning. Trots en försiktig förbättring så är närvaron fortsatt för låg generellt.

Barnomsorgshandläggarna har muntligt kontaktat samtliga familjer som inte är inskrivna i förskola. Det är ytterst få som väljer att ej nyttja allmän förskola, men närvaron kan vara låg. Det behövs kompetensutveckling i förskolan för att öka kunskapen kring barns närvaro i förskolan och dess betydelse för den fortsatta skolgången.

De båda högstadieskolorna fick under läsåret 2023/2024 en ökad resurs för att arbeta med skolnärvaron. Skolorna anställde varsin personal med uppdrag att arbeta med elever med hög frånvaro, vilket gav effekt på den

⁵ Grundläggande- och gymnasial nivå samt sfi
<https://www.kolada.se/verktyg/jamforaren/utbildning/komvux>

skola som kunde genomföra projektet fullt ut, närvaron ökade med tre procentenheter.

Flera skolor har organiserat arbetet med tre lärare för två klasser i syfte att elever i behov av stöd i större utsträckning ska möta utbildade pedagoger vilket utvecklat undervisningen och skapat bättre förutsättningar för lärarna vad gäller planering och bedömning, ökat flexibiliteten och bidragit till elevernas trygghet. En annan framgångsfaktor är den varierande undervisningen med fokus på mål för lärandet och progression i varje barns och elevs lärande.

Skolresultaten skiljer sig mycket mellan kvinnor och män. På gymnasiet till exempel ligger resultaten på hur många som uppnår examen inom tre år totalt sett på en bra nivå, men tittar man närmare på männens resultat så har de försämrats de senaste åren. Skillnaden i resultat mellan män och kvinnor har ökat och var 2024 14,5 procent.

Under året har en gemensam arbetsmodell arbetats fram i kommunen, med syfte att kunna arbeta förebyggande och främja barn och ungdomars psykiska hälsa, minska externa placeringar och skolnärvaro. Två medarbetare med titeln samordnare förbyggande arbete barn och unga började sin anställning i juni. En analys av nuvarande förebyggande arbete inom kommunen har gjorts samt fördjupningar inom arbetsmodellerna TSI (tidiga samordnade insatser) och skolsociala team. Under hösten har en arbetsmodell för Eksjö kommun beslutas (TSI) samt vilka andra professioner/kompetenser som ska rekryteras.

Trygghet

Mätvärden livskvalitet	Globalt mål	2020	2021	2022	2023	2024
Valdeltagande i senaste kommunvalet, andel i procent	16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN 	85	85	82	82	82

Målet för fredliga och inkluderande samhällen har fått ökad aktualitet de senaste åren då antal demokratiska länder minskar globalt sett, vi har krig i vår närhet och det dödliga våldet ökar i Sverige. De anmälda brott som ökat under de senaste 20 åren i Eksjö kommun är narkotikabrott/innehav och narkotikabrott/eget bruk samt olika former av bedrägeribrott och framför allt bedrägeribrott där äldre personer är utsatta.

Att skapa förutsättningar för fred och trygghet börjar i gemensam värdegrund och respektfullt bemötande. Skolan arbetar på ett systematiskt sätt med bemötande, relationer och hur vi är mot varandra.

Värdegrundsarbete där barn och elever blir sedda och lyssnade på lyfts som en framgångsfaktor.

Under läsåret 2023/2024 ökade antalet anmälningar om misstanke om kränkande behandling. Av totalt 235 avslutade ärenden bedömdes 80 procent vara en kränkning. I analysen syns ett mönster att trånga lokaler och brist på lokaler där elever kan arbeta ostört, ger upphov till kränkningar. Den vanligaste platsen för kränkningar är skolgården/korridoren. Många av skolorna har brist på mindre lokaler för att kunna möta elever som har behov av ett mindre sammanhang. Skolgårdarna på flera skolor är i fortsatt behov av upprustning. Flera skolor ser goda resultat av att arbeta med strukturerade rastaktiviteter och med metoder för konfliktlösning.

Många föräldrar känner otillräcklighet i relation till sina barn och behöver hjälp att hantera konflikter och hitta en positiv samvaro.

Föräldrastödsutbildning erbjuds till alla föräldrar i hela kommunen. Bland utrikesfödda invånare finns ofta en bristande tillit till myndigheter. Socialtjänsten har besökt moskén där fokus har varit föräldraskap. Som en följd av detta har det genomförts en träff i Eksjö utifrån föräldrarnas önskemål där cirka 40 utlandsfödda föräldrar deltog. Skola och socialtjänst var representerade för att föra en dialog om föräldraskap, socialtjänst och skola.

I årsskiftet 2024/2025 kommer en ny fritidsgård öppna på Storegårdsområdet i Eksjö. Öppen ungdom, ungdomslotsar och samordnare förebyggande arbete barn och unga kommer ha gemensam arbetsplats i anslutning till lokalen.

Eksjöbostäder har arbetat med en boskola som förklarar vad som förväntas av hyresgästerna i form av skötsel med mera. Eksjöbostäders boendevärd har även haft en del kontakt med hyresgäster/föräldrar när deras barn blir inblandade i trubbel i bostadsområdena.

Attraktivitet

Eksjö kommun ska upplevas vara en attraktiv kommun att besöka, leva och verka i.

I kommunprogrammet länkas effektmålet attraktivitet till de globala målen anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (nummer 8), hållbar industri, innovation och infrastruktur (nummer 9), hållbar konsumtion och produktion (nummer 12), ekosystem och biologisk mångfald (nummer 15) samt fredliga och inkluderande samhällen (nummer 16). I hållbarhetsboks slutet behandlas mål nummer 9, 12 och 15 under effektmålet samhällsplanering. Mål 16 redovisas under effektmålet livskvalitet eftersom indikatorn för trygghet redovisas där.

Mätvärden attraktivitet	Globalt mål	2020	2021	2022	2023	2024
Total sjukfrånvaro, andel i procent, bland anställda i Eksjö kommun	8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT	7,9	7,0	7,8	6,8	6,9

Kompetensförsörjning och sjukfrånvaro

Eksjö och Sverige ligger bra till globalt sett i relation till målet om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt. En åldrande befolkning och minskande födelsetal innebär dock att vi ser stora utmaningar i relation till kompetensförsörjning framöver.

Ett aktivt arbete med att minska sjukfrånvaron är ett viktigt led i att vara en attraktiv arbetsplats. Den totala sjukfrånvaron ligger kvar på en hög nivå, i relation till tidigare år, i sociala sektorn. Man arbetar med att analysera orsaker på olika nivåer i syfte att hitta lämpliga åtgärder samt hitta nya lösningar och arbetssätt som gynnar ett hållbart arbetsliv. Ett projekt har genomförts på tre arbetsplatser inom vård och omsorg för att minska korttidsjukfrånvaron. Man arbetade utifrån ett friskorienterat arbetssätt, som nu är under utvärdering. Tanken är att erfarenheter från projektet sedan ska spridas i övriga verksamheter i sociala sektorn.

Delaktighet

Eksjö kommuns invånare ska uppleva att det finns möjlighet att vara delaktiga och påverka kommunens utveckling.

I kommunprogrammet länkas effektmålet delaktighet till de globala målen jämställdhet (nummer 5), minskad ojämlikhet (nummer 10), fredliga och inkluderande samhällen (nummer 16) och genomförande och globalt partnerskap (nummer 17). I hållbarhetsbokslutet behandlas mål 16 under effektmålet livskvalitet.

Mätvärden delaktighet	Globalt mål	2020	2021	2022	2023	2024
Anmälda misshandelsbrott mot kvinna, inomhus, bekant med offret (antal per 100 000 invånare)	5 JÄMSTÄLLDHET	196,8	229,9	263,2	202,8	-
Kvinnor på ordförandeposter i kommunen (procent)	5 JÄMSTÄLLDHET	37,5	37,5	22,2	22,2	22,2

Jämställdhet och minskad ojämlikhet

Sverige är ett av de mest jämställda länderna i världen, men inget land i världen har uppnått jämställdhet mellan könen, vare sig ekonomiskt, politiskt eller socialt. Anmälda misshandelsbrott mot kvinnor har sett en minskning, vilket kan bero på ökade insatser de senaste åren. Sedan valet 2022 ser vi en minskning av kvinnor på ordförandeposter i Eksjö kommun.

Jönköpings län har en större könssegregering på arbetsmarknaden än resten av landet⁶. En målsättning för hela förvaltningen har under året varit att utveckla kompetensförsörjningen genom att rekrytera bredare, bland annat att få män att arbeta i välfärden. Ett resultat av denna satsning är ett aktivt arbete med att få fler män att arbeta inom förskolan.

Det finns också en ambition att nå nyanlända och personer med funktionsnedsättningar. EBO och EK FAB har erbjudit praktik till hyresgäster med utländsk bakgrund som senare fått jobb i verksamheten.

⁶ [2023-33 Ett jämställt Jönköpings län 2024-2027](#)

De har också haft två feriepraktikanter som haft risk att hamna snett, i samarbete med kommunen. Även Eksjö Energi har tagit emot ett antal sommarjobbare som har svårt att komma ut i arbetslivet.

Inom sociala sektorn har det pågått arbete för jämställd och jämlik fördelning av ekonomiskt bistånd. Arbetet omfattar alla sju diskrimineringsgrunderna. Vägledning och checklista finns tillgängliga och används. Arbetssättet presenterades under en nationell konferens med Sveriges kommuner och regioner som ett gott exempel på arbetssätt för jämställd och jämlik fördelning av ekonomiskt bistånd.

I arbetet med mötesplats ung har det funnits ett tydligt jämställdhets- och jämlikhetsfokus i förarbetet för att inhämta förslag och idéer som sedan kunnat förverkligas.

Gymnasieskolan har ett aktivt likabehandlingsarbete som leds av LIAM-teamet bestående av skolledare, lärare och elevhälsa. LIAM genomför årligen bland annat flera temaveckor med riktade budskap till de olika årskurserna.

Det är stor skillnad mellan kvinnor och män när det gäller till exempel psykisk ohälsa och studieresultat. Och som nämns under självförsörjning ovan, är till exempel språksvaga och de med funktionsnedsättning självförsörjande i lägre grad. För att nå ett jämlikt samhälle krävs riktade insatser mot särskilda grupper.

Delaktighet

Delaktighet är grunden för en demokrati och barns delaktighet i beslut som rör dem är lagstadgat. Under flera år har resultaten kring delaktighet och inflytande i den årliga skolenkäten varit låga, framför allt på högstadiet. Delaktighet och inflytande bidrar till att öka elevers motivation och lärande. Forskning visar också att delaktighet är en viktig faktor för att öka elevers närvaro.

Inom förskolan är ett identifierat utvecklingsområde att få med barnens röst i det systematiska kvalitetsarbetet. I veckoreflektionen tillförs fler stödfrågor kring detta. I både grund- och gymnasieskolan har man elevers delaktighet och inflytande som ett utvecklingsområde.

Under året gjordes en kvalitativ undersökning kopplat till vårdnadshavares upplevelse av delaktighet genom medverkan på skolenhetens brukarråd. Den samlade bedömningen från den kvalitativa undersökningen är att de intervjuade upplever att det finns möjlighet att vara delaktiga och påverka kommunens utveckling.

För att stärka brukarnas upplevelse och inflytande på utförarverksamheter fokuserar vård och omsorg på att främja möjligheterna till dialog och inflytande, bland annat genom husmöten på särskilt boende och ett ökat fokus på omsorgskontaktens roll för att främja brukarnas delaktighet. Genom individuellt anpassade aktiviteter och ett personcentrerat förhållningssätt strävar vård och omsorg efter att möta brukarnas behov och förväntningar.

Barn- och ungdomsrådet har under året deltagit i utformningen av mötesplats ung. Bland annat gjordes en studieresa till Skövde för att hämta inspiration till den nya fritidsgården. Andra forum har också använts för att göra unga delaktiga i utformningen.

Genomförande och globalt partnerskap

De globala målen kan bara genomföras genom globalt partnerskap och samarbete. Genomförandet av målen kräver global solidaritet, kapacitetsutveckling och mobilisering av ekonomiska resurser för att säkerställa att inget land eller någon grupp lämnas utanför i utvecklingen.

Eksjö kommun har en internationell policy som uppmuntrar internationellt utbyte. Under året har Prästängsskolan fortsatt sitt Erasmus projekt. Vissa grundskolor har uppmärksammat FN-dagen och Världens Barn.

Samhällsplanering

Eksjö kommun ska ha en robust och hållbar infrastruktur samt ett varierat utbud av boendeformer i olika delar av kommunen.

I kommunprogrammet länkas effektmålet samhällsplanering till de globala målen rent vatten och sanitet för alla (nummer 6), hållbar energi för alla (nummer 7), hållbar industri, innovationer och infrastruktur (nummer 9), hållbara städer och samhällen (nummer 11), samt bekämpa klimatförändringarna (nummer 13). Eftersom indikatorerna för biologisk mångfald och klimatpåverkan ligger under effektmålet samhällsplanering kommer även det globala målet för hållbar konsumtion och produktion (nummer 12) och det globala målet för ekosystem och biologisk mångfald (nummer 15) behandlas under effektmålet samhällsplanering i hållbarhetsboks slutet.

Med nuvarande utveckling kommer varken Sverige eller Eksjö kommun nå de globala målen bekämpa klimatpåverkan och ekosystem och biologisk mångfald. Vår fortsatta konsumtion av fossila bränslen bidrar till växthusgaseffekten med katastrofala följder för människor i stora delar av världen, och ökande risker också för vårt eget samhälle. Förlusten av biologisk mångfald fortskrider, bland annat på grund av ensidig markanvändning som leder till krympande livsmiljöer för många arter. Omställning av skogs- och jordbruk, anläggning av våt- och ängsmarker går för långsamt. Rubrikerna nedan följer Eksjö miljöpolicy's fokusområden. Först behandlas klimatpåverkan med åtgärdsområdena transporter, förnybar energi och konsumtion. Sedan biologisk mångfald med åtgärdsområdena grönstruktur och ekosystemtjänster, vatten och en giftfri miljö.

Klimatpåverkan

Mätvärden klimatpåverkan	Globalt mål	2020	2021	2022	2023	2024
Utsläpp av växthusgaser i kommunens geografiska område tusen CO ² -ekv ⁷	13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA 	107	108	106	-	-

För att nå Parisavtalet (begränsa den globala uppvärmningen från att nå 1,5°C) krävs att koldioxidutsläppen i Jönköpings län minskar med 13 procent per år, med start 2023.⁸ Utvecklingen har varit mellan +1,3 procent till -2,2 procent de senaste åren. För varje år som vi inte lyckas minska utsläppen, så ökar andelen utsläpp som måste minskas per år framöver.

I Eksjö kommun står jordbruket för störst andel växthusgaser 36 301 ton CO²-ekvivalenter, följt av transporter 30 174 ton CO²-ekv. och produktion av el och fjärrvärme 26 070 ton CO²-ekv.

Transporter

Mätvärden transporter	Globalt mål	2020	2021	2022	2023	2024
Utsläpp från transporter i kommunen, tusen ton CO ² -ekv ⁹	13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA 	33,4	33,3	30,2	-	-
Andel fossiloberoende personbilar i kommunen, procent	13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA 	9	12	16	18	-
Andel fossiloberoende personbilar i kommunorganisationen, procent	13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA 	45	42	53	62	71
Elbilsladdpunkter i kommunkoncernen (EBO, EK FAB, EE, IB), antal	9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR 	12	14	16	20	56
Offentliga elbilsladdpunkter i kommunen (antal)	9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR 	-	-	-	25	66
Cykelväg i kommunen total meter/inv.	11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN 	3,9	3,9	3,9	4,2	4,2

De största utsläppen av fossila bränslen i Eksjö kommun kommer från transporter. Utsläppen har minskat men takten behöver öka, inte minst med tanke på att vi har begränsade möjligheter att påverka utsläpp från de andra två stora sektionerna jordbruk och fjärrvärme.

⁷ [Nationella emissionsdatabasen](#)

⁸ [Nulägesbilder energi och klimat | Länsstyrelsen Jönköping](#)

⁹ [Nationella emissionsdatabasen](#)

Kommunen har gjort betydande framsteg i omställningen till fossilfria fordon. Eksjö Energis samtliga fordon är fossilfria. EBO och EK FAB har under 2024 bytt ut tre bilar som nu går på fossilfritt bränsle. Förvaltningen har minskat antalet tjänstefordon som drivs på diesel från 50 till 31 fordon.

I linje med kommunens resepolicy används digitala möten i stor utsträckning och den gemensamma cykel- och bilpoolen används vid tjänsteresor. En utbildningsfilm om ecodriving, eller sparsam körning, har tagits fram för de som kör i tjänsten.

Kommunen ställer krav på användning av förnybara drivmedel vid köp av transporttjänster. Under 2024 kördes 93 procent av den totala sträckan skolskjuts på förnybara drivmedel. 80 procent av kommunens hämtning av avfall (utöver rest- och matavfall) kördes på förnybara drivmedel. Upphandlingsavdelningen ökar succesivt krav på drivmedel. Under 2024 ställdes krav på larmutrycknings- och slamsugningsfordon.

En betydande del av utsläppen från transporter kommer från pendling. Den senaste undersökningen gjordes 2020 och då beräknades förvaltningens pendlingsresor släppa ut 1 293 ton CO², vilket var nästan 4 procent av CO²-utsläpp från transporter i kommunen. Förvaltningen har försökt uppmuntra nyanställda att pendla med kollektivtrafik genom att erbjuda en prova-på period. Sex medarbetare har nyttjat detta erbjudande under året.

Förnybar energi och energieffektivisering

Mätvärden förnybar energi	Globalt mål	2020	2021	2022	2023	2024
Utsläpp av växthusgaser från fjärrvärme, tusen ton CO ² -ekv ¹⁰	 13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA	22,8	24,0	26,1	-	-
Energianvändning gatubelysning (MWh)	 7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA	1,86	1,85	1,81	1,70	1,66
Nettoproduktion av el inom det geografiska området, MWh/inv ¹¹	 7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA	-10,1	-10,7	-10,1	-	-
Produktion av förnybar el från solceller EBO, EK FAB (MWh)	 7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA	13	10	35	50	408
Effekt av solceller i kommunen per invånare Watt per invånare ¹²	 7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA	218	255	339	597	-

¹⁰ [Nationella emissionsdatabasen](#)

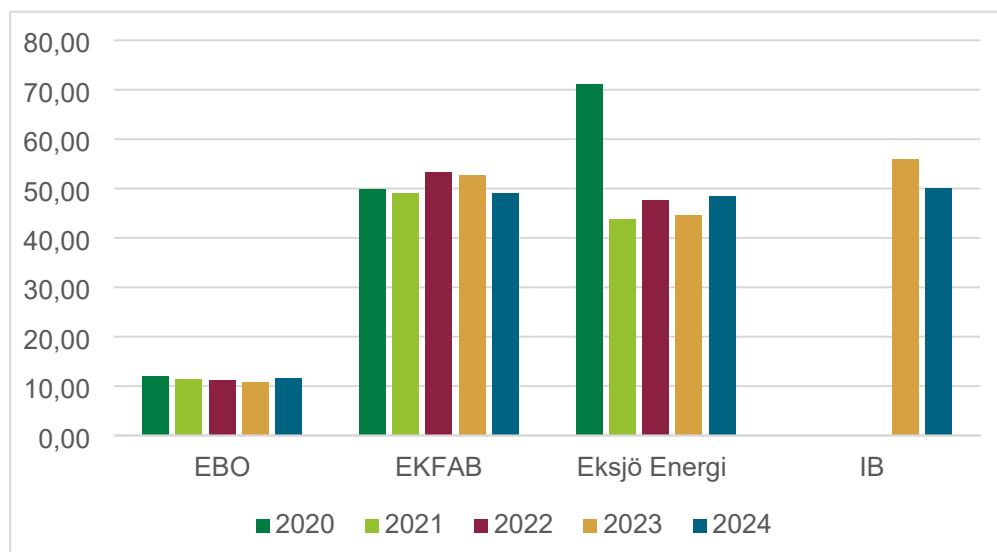
¹¹ Total elproduktion minus slutanvändning. [Jämföraren - Kolada](#)

¹² [8b. Solceller i kommunen - Miljöbarometern - Sekom](#)

Efter jordbruk och transporter är det fjärrvärmeproduktionen som står för störst utsläpp av växthusgaser i Eksjö kommun. Detta för att andelen plast i avfallet som genererar fjärrvärmen, är stor¹³. I och med att materialåtervinning av andra material ökar och många produkter som inte kan materialåtervinnas tillverkas i plast är Eksjö Energis bedömning att andelen plast i avfallet kommer öka framöver. Detta bidrar till att utsläppen från fjärrvärmen snarare kommer öka än minska framöver.

EBO och EK FAB har genomfört energieffektiviseringar för att minska behov av fjärrvärme och el. Mycket av belysningen är utbytt till LED-armatur. Ventilationsaggregat är utbytta på bland annat Prästängsskolan och Linnéskolan till FTX med bra återvinning. Styrsystem och undercentraler har förbättrats. Under 2024 har EBO genomfört ett stort energiprojekt på Skogshyddan. Fem fastigheter har effektiviserats i form av installation av solceller och hybridvärme där värme återvinns i frånluften för att göra varmvatten och fjärrvärme till husen. EBO och EK FAB har också gjort jättekliv i produktion av egenproducerad solel. Under året har det satts upp solceller på Mariebergs äldreboende som kommer att börja producera el under våren 2025.

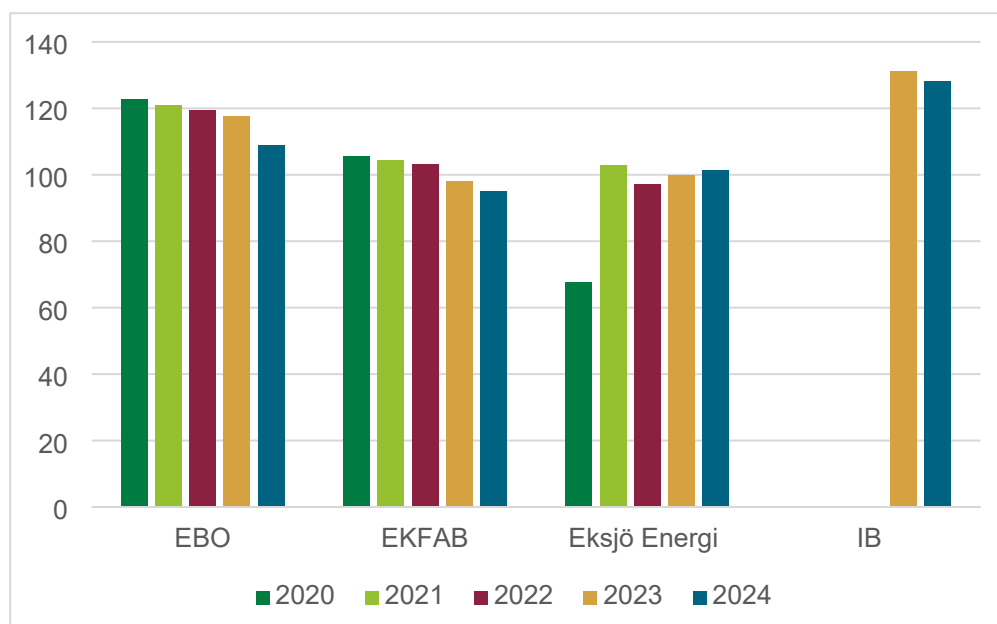
Energianvändning el, kWh per kvadratmeter och år

I diagrammet ovan syns elförbrukningen för kommunens olika bolag. På EBO är endast fastighetsel presenterat i diagrammet medan förbrukningen för resterande bolag är både fastighetsel och verksamhetsel.

¹³ Den biogena andelen beräknades till 53 procent 2024.

Energianvändning fjärrvärme, kWh per kvadratmeter och år

EBO minskade sin användning av fjärrvärme (kWh/m²) med 7,4 procent och EKFAB med 3,3 procent mellan 2023 och 2024. Elförbrukningen har gått ner för EKFAB med 7 procent (kWh/m²) mellan 2023 och 2024. EBO kommer på sikt sänka sin förbrukning, men under 2024 var det en höjning med 8 procent på grund av olika ombyggnationer.

Det finns ett budgetbeslut om att förvaltningens totala fastighets- och hyreskostnader ska minska. Viss effekt har uppnåtts, men det kvarstår arbete för att uppnå full effekt. Det finns vissa planerade fastighetsförändringar inom förvaltningen från 2025. Nya fritidsgården mötesplats ung får mer energieffektiva lokaler i och med flytten.

Energi- och klimatrådgivningen för hushåll, föreningar och mindre företag har under året bedrivits i samarbete med Eksjö, Aneby, Tranås och Nässjö kommun. De vanligaste ämnena för rådgivning var solceller, värmepumpar, uppvärmning och bidrag. Under första halvåret var det mycket rådgivning via telefon, under hösten företagsbesök med mera.

Konsumtion

Mätvärden konsumtion	Globalt mål	2020	2021	2022	2023	2024
Utsläpp från måltidsverksamhet CO ² -ekv/ kg livsmedel		1,9	1,9	2,1	1,9	1,9
Matsvinn g/ätande (serveringssvinn och tallrikssvinn i grundskolan)		-	44	43	41	33
Kilogram (kg) restavfall per invånare		-	142	118,5	118	130,9
Andel insamlat hushållsavfall för återvinning (procent)		-	35,6	40,8	40,2	38,4
Kg avfall per invånare till energiåtervinning (som inte materialåtervinns) från ÅVC		191	167	144	123	139

Utsläppen från transporter och energiproduktion ovan genererar utsläpp inom kommunens gränser. Men utöver det genererar invånare och andra aktörer i Eksjö kommun stora utsläpp i andra delar av världen genom vår konsumtion. De konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen för den svenska befolkningen är cirka 8 ton per person och år. Utsläppen har sjunkit sedan 2010, då det låg på 11 ton per person och år, men utsläppen har ökat något sedan 2020¹⁴. I länet har vi ett mål att de totala utsläppen ska vara lägre än 1 ton per invånare och år 2045¹⁵.

Ett sätt att minska de konsumtionsbaserade utsläppen är att ändra våra måltidsvanor. Måltidsverksamheten arbetar vidare för att minska sin miljöpåverkan. Trots ansträngningar ligger koldioxidutsläpp per kilogram inköpt livsmedel på samma nivå för 2024 som för 2023. En anledning är att många elever i grundskola och gymnasiet väljer att ta en större andel kött och fisk på sin tallrik. För att ändra detta beteende krävs kommunikationsinsatser och fortsatt samverkan mellan skola, elevhälsa och måltidspersonal. Att äta mindre kött är bra både för ekonomi, miljö och hälsa.

Det ständiga arbetet med att minska matsvinnet börjar ge resultat, antal mätningar har ökat och inom grundskolan har svinnet per portion minskat från 41 till 33 gram per ätande. Siffrorna är inte lika positiva inom äldreomsorgen, men där har arbetet intensifierats senaste året med att fler enheter mäter sitt svinn vilket är ett första steg i processen.

¹⁴ [Konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp per person och år](#)

¹⁵ [Nulägesbilder energi och klimat | Länsstyrelsen Jönköping](#)

Ett annat sätt att minska konsumtionsbaserade utsläpp är att ställa om till en cirkulär ekonomi, där saker kan användas av fler och återanvändas. Upphandlingsavdelningen har implementerat ”Checklista för hållbarhet” vid start av nya upphandlingar. Där ingår till exempel kravförslag på cirkularitet. I ombyggnation av Snickaren ställdes till exempel krav på entreprenören att beskriva hur man arbetar med minskat byggspill, återbruk och materialåtervinning. EBO och EKFAB arbetar med återbruk i samtliga ombyggnads- och rivningsentreprenader. Allt material som man kunnat se användning för har man sparat. Tyvärr saknas lagermöjlighet till större byggmaterial.

Den totala mängden avfall har ökat, både i hushåll och på ÅVC. Andelen som går till materialåtervinning har minskat. Dock har andelen matavfall som återvinns ökat, vilket lett till att energiinnehållet i det avfall som förbränns ökat. Det gör att det går åt mindre avfall totalt, till fjärrvärmen. Eksjö Energi arbetar för utsortering av fler fraktioner på återvinningscentralerna (ÅVC). Under 2024 har gips börjat sorteras ut och under 2025 kommer skrymmande plast sorteras ut på ÅVC i Eksjö.

En ökad utsortering av matavfall från hushållen har gjort att energiinnehållet i avfallet ökat. Det gör att det går åt mindre avfall totalt, till fjärrvärmen. Eksjö Energi arbetar för utsortering av fler fraktioner på återvinningscentralerna (ÅVC). Under 2024 har gips börjat sorteras ut och under 2025 kommer skrymmande plast sorteras ut på ÅVC i Eksjö. Andelen som går till energiåtervinning (som inte materialåtervinns) har ökat på grund av att mängden avfall som lämnades till ÅVC ökade kraftigt mellan 2023 och 2024, från 858 till 1328 ton.

Biologisk mångfald

Den biologiska mångfalden minskar i rasande takt. Globalt sett har bara ryggradsdjuren minskat med 69 procent sedan 70-talet och även i Sverige minskar den biologiska mångfalden. Ungefär tio procent av Sveriges djur, växter och svampar är hotade. Detta innebär att över 2000 arter, varav mer än hälften finns i Jönköpings län, riskerar att försvinna¹⁶.

Klimatförändringarna leder till minskad biologisk mångfald, så därför är åtgärderna som nämns under klimatpåverkan ovan viktiga också för biologisk mångfald.

¹⁶ [Bilaga 3 Nulägesanalys Grön handlingsplan](#)

Grönstruktur och ekosystemtjänster

Mätvärden biologisk mångfald	Globalt mål	2020	2021	2022	2023	2024
Andel ekologiskt i måltidsverksamheten (procent)	12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION 	19	15	15	15	16

Andelen ekologiska varor ökade med en procent i måltidsverksamheten, från 2023 till 2024.

Flera förskolor har under året fortsatt med odling som pedagogiskt verktyg och använt odlingskalendern som togs fram under 2023. Detta ger en ökad medvetenhet om livet i jorden och hur ett hållbart samspel mellan natur och människa kan fungera.

En del trädplantering har gjorts på förskolor och skolor men mer skugga behövs för att skydda mot solen. Ett systematiskt, långsiktigt och omfattande arbete behöver göras för att barn och elever ska kunna vistas i en hälsosam utemiljö. Utemiljön vid biblioteket på I12 området har förbättrats i relation till ungas sysselsättning. Det gjordes tack vare att Norrtullskolan nyttjar lokaler på I12 området under byggnation av ny skola. Platserna och möjlighet till aktivitet som skapats kan användas av alla åldersgrupper och stärker området som mötesplats.

En stärkt grön infrastruktur är central för den biologiska mångfalden. Arbetet med en grönplan för Eksjö kommun har påbörjats under året.

På det särskilda boendet Marieberg har det upprättats promenadstråk och lusthus för vila och gemenskap. Samtidigt har man bevarat och utökat mängden arter i form av buskar och träd vilket gynnat den biologiska mångfalden. Personal har fått skötselplaner och utbildning för att vårda den befintliga biologiska mångfalden. EBO har gjort en utemiljörenovering på Trädgårdsmästaren och Dukers väg (Kvarnarp) med syfte att öka den biologiska mångfalden.

Både EBO, EKFAB och Eksjö Energi har identifierat gräsytor där man börjat släppa upp gräset för att ställa om till slätterängsliknande skötsel. För att ängsväxter ska få möjlighet att etablera sig krävs att man använder skärande verktyg och plockar bort gräset efter att växterna fröat av sig. En utmaning har varit brist på maskiner för att sköta ytorna korrekt. Bolagen planerar införskaffa rätt maskiner under 2025. Viss kommunikation har gjorts kring ytornas nytta, kommunikationen kommer förtydligas ytterligare under 2025.

Under 2024 gjordes ytterligare ett ädellövhägn på tre hektar i Borgmästarängen. Detta knyter ihop eklandskapet längs Vixen-sjöarna och ger både anpassning till ett förändrat klimat och stärker den biologiska mångfalden.

Vattenspelet på torget har färdigställts och bidragit till att torget blir en mer levande plats. Österlånggatan är färdigställd inkluderande ny allé, dagvattenförbättrande åtgärder och stadsmiljöförbättrande utformning.

Vatten

Mätvärden biologisk mångfald	Globalt mål	2020	2021	2022	2023	2024
Andel sjöar med god ekologisk status (procent)	6 KENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA 	68,8	68,8	68,8	-	-
Andel vattendrag med god ekologisk status (procent)	6 KENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA 	10	10	10	-	-
Vattenförbrukning tusen m ³ (EBO, EK FAB)	6 KENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA 	155	145	146	152	150

Vattenmiljöer har stor betydelse för den biologiska mångfalden. Flera hotade arter lever i vatten. Efter flera års hantering har nu beslut tagits angående utrivning av Nedre dammen i Mariannelund vilket kommer att bidra till att ge livsutrymme för flera hotade arter.

Under hela nittonhundratalet dikades mycket mark för att ge mer jordbruksmark. Denna utdikning har lett till att våtmarker försvunnit. Våtmarker har stor betydelse både för biologisk mångfald, för att motverka översvämningar och för att binda kol i marken och därmed minska klimatpåverkan. Under 2024 bidrog kommunen till två nya våtmarksåtgärder på privat mark.

I och med klimatförändringarna kommer Eksjö kommun få mer vattenrelaterade problem framöver. Både översvämningar och perioder av torka kommer öka. För att motverka översvämningar har EBO och EK FAB under året planerat för dagvattenfördröjning i Almens flerbostadshus och Nortullskolans nybyggnation. För att hantera perioder av torka kommer det bli insamling av regnvatten för bevattning på Almens flerbostadshus.

Eksjö Energi har arbetat med att hitta och koppla om det dagvatten, till exempel regn, som är påkopplat på avloppsvatten för att motverka källaröversvämningar och minska belastningen på reningsverket.

Dricksvatten är en livsviktig resurs, som kräver både energi och kemikalier att ta fram. EK FAB har ökat sin vattenförbrukning med 2,3 procent (l/m²) EBO har minskat med 2,9 procent (l/m²).

Giftfri miljö

Vi har använt, och använder fortsatt mängder av kemikalier som kan vara farliga för människor, djur och växter.

Det är viktigt att kommunen har en god kännedom om förorenade områden. Alla föroreningar utgör inte någon risk idag, men kan vid förändrad markanvändning, eller ett förändrat klimat, komma att utgöra en risk. Kommunens miljötillsyn har påbörjat handlingsplan för förorenade områden men har på grund av bristande resurser inte haft möjlighet att inventera, göra undersökningar eller arbeta med efterbehandlingsåtgärder.

I början av året antogs en riktlinje för kemikaliesmart kommun (KS 2024-01-30). Förskolan har sedan flera år tillbaka arbetat med att fasa ut produkter med farliga kemikalier. Under året har även verksamheter för barn och unga i sociala sektorn gjort denna typ av utrensning.

Eksjö Energi har ett aktivt kemikaliearbete där de arbetar för att bara ha de kemikalier som verkligen behövs samt byta ut till mindre miljöfarliga kemikalier om de har samma funktion. De optimerar också sina processer för att minska kemikalieförbrukningen. EBO och EK FAB har inventerat kemikalier under 2024 med målet att minska de med sämst märkning. Lokalvården har väldigt bra nivå på de kemikalier som används i städuppdragen.

Upphandlingsavdelningen har implementerat ”Checklista för hållbarhet” vid start av nya upphandlingar. Där ingår till exempel kravförslag i relation till kemikalier. Under 2024 har miljökrav ställts vid upphandling av målarfärg och inför nybyggnationer. Det nya demensboendet ska ha lägst klassificering A eller B enligt Sunda Hus och Almen Miljöbyggnad Brons.

Bilaga 1 Uppföljning av Jönköpings läns åtgärdsprogram för att nå de nationella miljömålen

I Länsstyrelsens uppdrag ingår att tillsammans med aktörer i länet, ta fram åtgärdsprogram för länets arbete med de nationella miljömålen. I Jönköpings län finns totalt fem åtgärdsprogram som alla består av åtgärder som kommunerna (och andra aktörer) väljer att åta sig eller inte.

Åtgärdsprogrammen är en central del i Eksjö kommuns miljöarbete. Åtgärder antas av kommunstyrelsen och utgör sedan grunden för koncernens handlingsplan miljö. För 2024 redovisas fyra av fem åtgärdsprogram, se nedan, eftersom åtgärdsprogrammet grön handlingsplan är under revidering. Den senaste redovisningen för grön handlingsplan finns i hållbarhetsboks slutet för 2022. Åtgärder bedöms utifrån följande bedömningsskala:

G - Genomförd (helt eller i huvudsak)

H - Genomförd till hälften eller mer

P - Påbörjad

E - Ej påbörjad

Åtgärdsprogram för anpassning till ett förändrat klimat 2021–2025

Åtgärd	Genomförandegrad
Dagvatten	G
Förnyelseplanering av VA-nätet prioriteras	G
Grönska i bebyggd miljö	P
Handlingsplan för mest betydande klimatrisker	H
Kommunen informerar om klimatförändringar kopplat till kulturmiljö	H
Lokalisering och skydd av samhällsviktig verksamhet avseende skydd mot översvämningar och andra samhällsstörningar	H
Risk för översvämning och skred vid förorenade områden	E
Samverkan för att hålla kvar vatten i landskapet	G
Systematiskt klimatanpassningsarbete	H
Vattenförsörjning	G
Öka antalet ekosystemtjänster och den biologiska mångfalden inom parkområden	H

Åtgärdsprogram för minskad klimatpåverkan 2021–2025

Åtgärd	Genom- förandegrad
Fossilfri arbetspendling	H
Fossilfria resor i organisationen	G
Främja produktionen av förnybar energi	H
Hållbara investeringar	G
Minskad klimatpåverkan från byggnader	H
Renovera resurs- och energieffektivt	G
Systematiskt arbete med klimat och energi	G
Trygga och sammanhängande vägar för cykel	G
Upphandling och strategiska inköp	G
Utvecklad tillsyn för resurseffektiva företag	H
Workshops för cirkulär ekonomi	H
Öka produktionen av el, värme och kyla från förnybara energikällor	G
Ökat samarbete i samhällsplaneringen	G

Åtgärdsprogram för hälsans miljömål 2023–2027

Åtgärd	Genom- förandegrad
Öka kunskapen om handlingsplaner för förorenade områden	P
Inventera och riskklassa <i>potentiellt</i> förorenade områden	E
Genomföra undersökningar av potentiellt förorenade områden	P
Arbeta med efterbehandlingsåtgärder av förorenade områden	E
Minimera mängden kemiska produkter i den egna verksamheten	H
Minska avfallsmängderna och främja cirkularitet (nr 9)	H
Etablera hälsofrämjande utomhusmiljöer på förskole- och skolgårdar	H
Etablera attraktiva allmänna platser för unga	H
Aktualisera underlag för kulturmiljövärden	H
Skydda särskilt värdefull kulturmiljö	G

Åtgärdsprogram för vattnets miljömål 2023–2027

Åtgärd	Genom- förandegrad
Inventering och kvalitetssäkring av dagvattenlösningar	H
Systematiskt arbete med felkoppling av spillvatten	H
Vandringshinder i det kommunala vägnätet	H
Upprätta åtgärdsplaner för restaurering	H
Utbildning om vattenfrågor för politiker	G
Handlingsplan för Hot Spots	H
Utreda vilka intressen förutom dricksvattenförsörjning som kräver vattenuttag/vattenanvändning	H
Regnvatten används för bevattning	P
Minska vattenförluster i dricksvattenledningar	G
Förbättrad tillgång på dataunderlag dricksvatten	G

Bilaga 2 Hållbarhetsprinciper

Eksjö kommun är medlem i Sveriges Ekokommuner, som är världens äldsta kommunnätverk för strategisk hållbar utveckling. Eksjö kommun har varit medlem sedan starten 1995.

SVERIGES EKO Kommuner

Sveriges Ekokommuners verksamhet grundar sig på en vetenskaplig definition av hållbarhet; de fyra hållbarhetsprinciperna som visar vad som krävs för att utvecklingen ska vara hållbar.

I ett hållbart samhälle utsätts inte naturen för systematiskt ökande...

1... koncentrationer av ämnen från berggrunden

Till exempel fossilt kol, olja och metaller.

2... koncentrationer av ämnen från samhällets produktion

Till exempel kväveoxider, bromerande flamskyddsmedel och hormonliknande kemikalier.

3... degradering på fysiskt sätt

Till exempel överuttag av skog, utfiskning och utarmning av ekosystem.

Och det finns inga strukturella hinder för människors...

4... hälsa, inflytande, kompetens, opartiskhet och mening.

Föreningen har beslutat om 12 gemensamma nyckeltal för att följa utvecklingen mot hållbarhet i medlemskommunerna, se sekom.miljobarometern.se/eksjo. Ett annat mått är den ranking av "Sveriges bästa miljökommun" som tidningen Aktuell Hållbarhet gör, se kommunranking.miljobarometern.se. Eksjö har förbättrat sin plats successivt de senaste åren, 2022 låg vi på plats 96, 2023 plats 79 och 2023 rankades Eksjö på plats 65 av alla 290 kommuner.